

Rudolf Steiner Zorg

Van verhalen maken tot werkplaats woordkunst

Tijdens de eerste lockdown besloten de werkplaatsleiders van Rudolf Steiner Zorg in Den Haag de activiteiten zo goed en kwaad als het gaat voort te zetten op de woonlocaties. Dat brengt beperkingen met zich mee, maar ook nieuwe kansen en ideeën. Zo begint Simone Willems met het samen maken van verhalen. Dit leidt uiteindelijk tot een nieuwe werkplaats: woordkunst.

“Je kunt moeilijk een hele werkplaats in een koffer stoppen”, zegt Simone nuchter. “Dus toen ik vanwege de lockdown drie maanden op een woonlocatie kwam te werken, moest ik goed nadenken welke activiteiten ik zou kunnen aanbieden. Ik kwam op het idee om samen verhalen te maken op basis van wat de deelnemers aandroegen. Zo ontstonden verhalen waarin we naar allerlei plekken op de wereld reisden. De deelnemers werden daarin zelf personages. Een van de deelnemers, een rolstoelgebruiker, vroeg mij: ‘Moet ik dan in een rolstoel zitten of mag ik ook lopen?’. Vervolgens liep zij in het verhaal op hoge hakken rond. In je fantasie kan alles, de sky is the limit! Dat geeft een enorme vrijheid aan deze mensen, die vaak zo gebonden zijn aan hun huis, hun stoel, de mensen die voor hen zorgen.”

Wekelijkse woordkunst-werkplaats

“Na de lockdown wilden we deze positieve ervaring niet laten vallen. We gingen op zoek naar een vorm die tot producten voor onze winkel zou kunnen leiden. Eerst experimenteer-

Simone schrijft de woorden die Celine spreekt.

“Woordkunst nodigt deelnemers uit tot het verkennen en uiten van hun binnenwereld.”

den we met het maken van een krant. Leuk, maar er ging erg veel tijd zitten om van de losse stukjes, tekeningen en strips een geheel te maken. Mijn collega's hebben een paar jaar geleden de basistraining Het Gedichtenlaboratorium gevolgd. In combinatie met mijn ervaringen met het maken van

verhalen ontstond het idee om een woordkunst-werkplaats te beginnen. Deze werkplaats 'draait' sinds september 2021 elke maandagochtend. Op dit moment maken we kerstgedichtjes, die we oprollen met een strikje eromheen en daarna in een mooi zelfgemaakt doosje of zakje doen.

Het is koud buiten en binnen is het gezellig. Het regent en hagelt en plotseling is het zo koud dat het begint te sneeuwen. Toen gingen we samen met Leo en de bus naar de schaatsbaan. Moe van het schaatsen zat iedereen aan de warme choco met slagroom. Behalve onze Lola, want die wilde graag nog verder bevriezen met haar cola.

Samenwerking van vier deelnemers.

Do
Probeer uit en ervaar
<p>Tuig niet meteen een hele werkplaats op, maar ga eerst eens een uurtje of een middag met woordkunst aan de slag en kijk hoe de deelnemers reageren</p>
<p>Volg de training Gedichtenlaboratorium. www.gedichtenlaboratorium.nl/aanbod/basistraining</p>

Don't
<p>Hoe verleidelijk het soms ook is, ga niet invullen voor de deelnemer</p>
<p>Niet pushen</p>
<p>Oordeel niet over de inbreng van de deelnemer</p>

Ook maken we kerstwensen en gedichtjes voor kerstkaarten. En – geïnspireerd door het concept van de Pickwick teatopics - kaartjes met zelfbedachte vragen, die we met een touwtje aan onze producten in de winkel hangen.”

Associatief

“Twee van de deelnemers aan de werkplaats werken grotendeels zelfstandig. Mijn stagiair en ik sparren hoogstens met hen over onderwerpen voor hun gedichten of helpen hen op ‘kruispunten’. De deelnemers met wat meer fysieke en communicatiebeperkingen hebben meer begeleiding nodig. Soms dichten we in groepsverband. Inspiratie voor de gedichten komt vanuit de deelnemers zelf. Wanneer we bijvoorbeeld met kerst bezig zijn, vraag ik naar onderwerpen rondom kerst. Uit de onderwerpen die dan bij de deelnemers naar boven komen, kiezen we er een om een gedicht over te schrijven. Het dichten gaat heel speels en vrij. Ik zeg bijvoorbeeld ‘Sneeuw’. Een deelnemer roept: ‘Sneeuwpop! Schaatsen!’, iemand anders ‘Uitglij-

den’ en weer een ander ‘Chocolademelk!’ Zo ontstaat al associërend een gedicht over winterpret.

Andere keren werken we een-op-een. Het voordeel van individueel werken is dat je meer kunt ingaan op wat de deelnemer wil zeggen en welke woorden daarbij passen.”

“In je fantasie kan alles, de sky is the limit!”

Groepscohesie

“Samen verhalen maken was een geweldige belevenis. Je hebt daarmee een onbegrensde vrijheid. Woordkunst is procesmatiger. Maar ik denk dat woordkunst de deelnemers meer ontwikkelingsmogelijkheden biedt. Ik merk dat zij er erg van genieten. Het is een vorm die deelnemers aanspreekt op hun individualiteit en die uitnodigt tot het verkennen en uiten

van hun binnenwereld. Dat levert soms verrassende gedichten op. Het is bijzonder om te horen wat iemand bezighoudt die nauwelijks spreekt. Verder is het natuurlijk leuk voor de deelnemers om hun geesteskind in de winkel te zien liggen.

Heel mooi vind ik het om te zien hoe het samen dichten de samenwerking, sfeer en groepscohesie bevordert. Er ontstaat meer interactie, plezier en verbinding. Als ik een van de deelnemers nog niet naar zijn inbreng heb gevraagd, tikken de anderen mij meteen op de vingers: 'Zij is nog niet aan de beurt geweest!'

In ontwikkeling

"De woordkunst-werkplaats is nog volop in ontwikkeling. Maar ik ben nu al heel blij met deze vorm. Onze volgende stap is ontdekken hoe we bij de deelnemers nog meer groei en ontwikkeling mogelijk kunnen maken. Hoe kun je op een positieve manier nog meer uit de deelnemer halen? Om me daar verder in te verdiepen, wil ik na mijn collega's nu ook zelf de basistraining Het Gedichtenlaboratorium gaan volgen."

Anita Drost

Aan de slag met taal en poëzie

Tine Veldhuizen, directeur Special Arts: "Dit verhaal over Woordkunst laat zien hoe je op een eenvoudige manier al aan de slag kan met taal en poëzie en wat dat oplevert. Heel inspirerend!

Het Andere Gedicht is een taalstimulerend poëzieproject van Special Arts. Onderdeel hiervan is www.gedichtenlaboratorium.nl, een website waarbij het maken van gedichten met mensen met een verstandelijke beperking centraal staat en veel inspiratie geeft."

Special Arts maakt plannen voor een nieuwe editie van *Het Andere Gedicht* in 2022. Tussen de editie van 2018 en nu is er veel gebeurd. Het Gedichtenlaboratorium is uitgebreid met artikelen, werkopdrachten en een zoekfunctie, er zijn Taalverleiders getraind voor het geven van poëzieworkshops op locatie en er is geëxperimenteerd met online poëzieworkshops.

"Met een nieuwe editie van *Het Andere Gedicht* willen wij nóg meer mensen met een verstandelijke handicap en niet-aangeboren hersenletsel, hun begeleiders en leerkrachten enthousiasmeren met taalvorming door middel van poëzie aan de slag te gaan. Daarbij willen we de poëzie-uitingen een verbindend en verrassend podium gaan geven."

www.facebook.com/hetanderegedicht

pArt
BIJZONDERE KUNST VAN BUITENGEWONE KUNSTENAARS

Neem nu een abonnement pArt voor slechts

€23,75

Zo ontvangt u nieuws en achtergrond over

- kunst van mensen met een handicap
- ateliers ■ exposities
- activiteiten ■ onderzoek

**Bel 033-4328033
of mail info@specialarts.nl**